

Zahraničný obchod Slovenskej republiky v roku 2003

Rast výkonnosti slovenskej ekonomiky pokračoval aj v roku 2003. Hrubý domáci produkt medziročne vzrástol o 4,2 % a dosiahol úroveň 1 192,2 mld. Sk v bežných cenách. Vzrástla aj produkcia priemyslu a stavebnej výroby, úroveň tržieb v obchode a doprave, klesli tržby hotelov a reštaurácií.

Počas roku 2003 došlo k poklesu počtu nezamestnaných o 5,7 % oproti predchádzajúcemu roku a priemerná miera nezamestnanosti poklesla na 17,4 %.

Bilancia zahraničného obchodu dosiahla v roku 2003 hodnotu -23,6 mld. Sk, čo predstavuje zlepšenie oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka o 72,4 mld. Sk. Je to najlepšia hodnota obchodnej bilancie od roku 1995.

Positívny výsledok zahraničného obchodu ovplyvnila najmä vyššia medziročná dynamika vývozu, ktorá predstihla dynamiku dovozu o 12,7 percentuálneho bodu.

Ďalším faktorom ovplyvňujúcim výsledok zahraničného obchodu bola zmena komoditnej skladby vývozu. Okrem rastu podielu vozidiel a ich častí na vývoze, výraznejšie vzrástol aj podiel strojov – hlavne strojov na automatické spracovanie údajov, práčok, kotlov na výrobu pary, strojov s vlastnou individuálnou funkciou, umývačiek riadu, atď... Rast podielu nábytku na celkovom vývoze súvisel s rastom vývozu sedadiel do motorových vozidiel a ich častí.

Na druhej strane klesol podiel surovinových produktov. Ide hlavne o rafinérské produkty, drevo, papier, kartón, lepenku, hliník. Významný pokles zaznamenal aj vývoz organických chemických výrobkov, odevov a plastov.

1. Dynamika zahraničného obchodu

Vysoká dynamika rastu zahraničného obchodu znamenala nárast zahranično-obchodného obratu o 16,4 % na 229,7 mld. Sk oproti roku 2002. Zo slovenskej republiky sa vyviezol tovar v hodnote 803,0 mld. Sk. V porovnaní s rokom 2002 sa vývoz sa zvýšil o 23,2 %, čo v hodnotovom vyjadrení znamenalo rast o 151,0 mld. Sk. Do Slovenskej republiky sa doviezol tovar v hodnote 826,6 mld. Sk. V porovnaní s predchádzajúcim rokom dovoz vzrástol o 10,5 %, čo v hodnotovom vyjadrení znamenalo rast o 78,6 mld. Sk.

Dynamika vývozu bola medziročne vyššia vo všetkých štvrtrokoch roku 2003. V porovnaní s rokom 2002 najväčší nárast vývozu bol zaznamenaný v štvrtom štvrtroku 2003 – nárast o 47 606 mil. Sk, najnižší nárast bol v prvom štvrtroku – nárast o 32 675 mil. Sk. Počas roku 2003 vývoz v 2. štvrtroku vzrástol o 22 520 mil. Sk oproti 1. kvartálu, 3. štvrtrok zaznamenal prírastok 7 396 mil. Sk oproti úrovni 2. kvartálu. Najväčší objem vývozu 221 521 mil. Sk bol dosiahnutý v poslednom štvrtroku a predstavoval nárast o 15 249 mil. Sk oproti 3. kvartálu. Export v druhom polroku 2003 sa zvýšil o 52 557 mil. Sk oproti prvému polroku.

Podobnou stúpajúcou tendenciou počas celého roku 2003 sa prejavil aj objem dovozu. Najvyšší medziročný prírastok 21 333 mil. Sk bol dosiahnutý v treťom štvrtroku, najnižší v objeme 17 219 mil. Sk sa prejavil v druhom štvrtroku 2003. Počas roku 2003 objem dovozu v 2. štvrtroku vzrástol o 20 668 mil. Sk oproti 1. kvartálu, v 4. štvrtroku vzrástol o 19 065 mil. Sk oproti 3. kvartálu a najnižší prírastok 8 376 mil. Sk sa prejavil v 3. štvrtroku v porovnaní s 2. kvartálom. V druhom polroku sa objem importu zvýšil o 56 485 mil. Sk proti prvému polroku 2003.

Vývoj zahraničného obchodu podľa jednotlivých štvrtkov roku 2003

Obdobie	Vývoz		Dovoz	
	mil. Sk	2003 v % 2002	mil. Sk	2003 v % 2002
1. štvrtrok	176 360	122,7	182 201	111,7
2. štvrtrok	198 880	121,6	202 869	109,3
3. štvrtrok	206 276	120,6	211 245	11,2
4. štvrtrok	221 521	127,4	230 310	110,0
1.-4. štvrtrok	803 037	123,1	826 625	110,5
1. polrok	375 240	122,2	385 070	110,4
2. polrok	427 797	124,0	441 555	110,6

Zdroj: ŠÚ SR

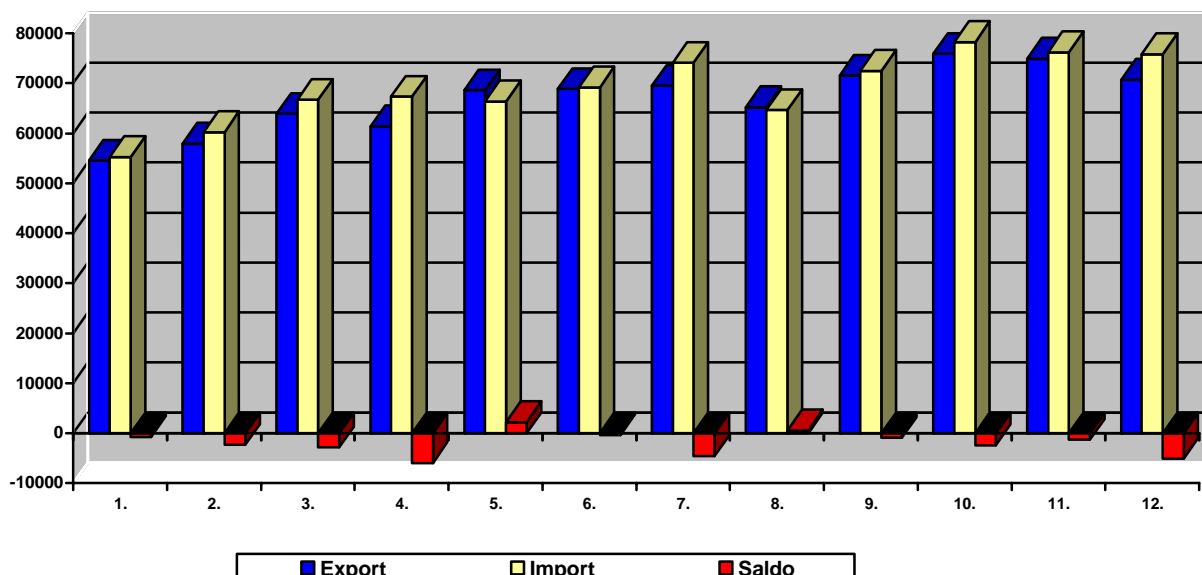
Z pohľadu jednotlivých mesiacov roku 2003 najvyšší objem vývozu vo výške 75 893 mil. Sk bol zaznamenaný v októbri a predstavoval nárast o 15 186 mil. Sk oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roku. Podobne aj najväčší objem dovozu bol zrealizovaný v októbri a dosiahol úroveň 78 272 mil. Sk, čo bol nárast o 4 387 mil. Sk oproti októbri 2002.

Vývoj exportu a importu počas jednotlivých mesiacov roku 2002 a 2003 (v mil. Sk)

Mesiac	Vývoz		Dovoz	
	2003	2002	2003	2002
Január	54 548	45 321	55 265	51 029
Február	57 959	47 500	60 245	53 827
Marec	63 853	50 864	66 691	58 211
Apríl	61 382	54 132	67 339	59 628
Máj	68 627	51 858	66 362	62 687
Jún	68 871	57 478	69 168	63 335
Júl	69 490	59 642	74 122	66 454
August	65 218	52 720	64 635	56 674
September	71 568	58 586	72 488	66 784
Október	75 568	60 707	78 272	73 885
November	74 921	59 687	76 224	69 180
December	70 707	53 521	75 814	66 286
Spolu	803 037	652 018	826 625	747 975

Zdroj: ŠÚ SR

Vývoj zahraničného obchodu v roku 2003 (v mil. Sk)

Zdroj : ŠÚ SR

2. Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu

Podiel jednotlivých zoskupení krajín na celkovom zahraničnom obchode SR zaznamenal medziročné zmeny, ktoré sa najviac prejavili pri obchodovaní s krajinami s vyspelou ekonomikou a zvýšením vývozu do tretích krajín.

Podiel vývozu do krajín EÚ sa v roku 2003 zvýšil o 23,4 %, do krajín OECD o 23,4 % a do krajín CEFTA o 7,4 %. Popri raste podielu vývozu do tretích krajín v druhom polroku 2003 vzrástol podiel vývozu do USA na 5,3 %, podiel vývozu do ostatných krajín – Čína, Kanada, Rusko, Austrália, Turecko, Mexiko.

Podiel dovozu z krajín EÚ a CEFTA v posledných rokoch rástol, v roku 2003 dosiahol 75 % celkového dovozu SR. Objem dovezeného tovaru z krajín EÚ vzrástol v roku 2003 o 12,8 %, z krajín OECD vzrástol o 12,5 % a z krajín CEFTA o 12,6 %. Pri dovoze z tretích krajín najviac vzrástol podiel Južnej Kórei a Číny.

Štruktúra zahraničného obchodu podľa jednotlivých krajín

Krajina	Dovoz 2003 mil. Sk	Index 2003 / 2002	Vývoz mil. Sk	Index 2003 / 2002	Saldo
OECD	662 890	112,5	736 520	123,4	73 630
EÚ	424 669	112,8	486 946	123,3	62 278
CEFTA	194 982	113,2	202 602	109,8	7 620
EZVO	10 887	95,3	10 860	103,8	- 27
Európa	730 679	109,7	727 438	117,9	- 3 241
Ázia	70 108	121	23 085	115,1	- 47 023
Afrika	2 289	130,5	2 030	83,6	- 258
Amerika	22 289	105	47 750	x	25 461
Austrália	768	104,9	1 954	x	1 186
Oceánia	38	151,7	8	43,4	- 29
Nešpecifikované	456	106,5	772	124,3	361

Zdroj : ŠÚ SR

V rámci najvýznamnejších obchodných partnerov vzrástol vývoz do Nemecka o 46,1 %, ČR o 4,6 %, Rakúska o 19,3 %, Maďarska o 10,1 %, Poľska o 10,4 %, Francúzska o 3,6 % a do Holandska o 9,3 %. Vývoz do Talianska poklesol o 14 %. Podobne vzrástol aj dovoz z Nemecka o 24,5 %, ČR o 4,4 %, Rakúska o 15 %, Francúzska o 6,3 %, Poľska o 21 % a Maďarska o 38,9 %. Poklesol dovoz z Ruska o 5,5 %, Talianska o 1,1 % a Španielska o 4,6 %.

Najvýznamnejší obchodní partneri z hľadiska objemu vývozu

Krajina	Export 2003 (mld. Sk)	Podiel (%)	Medziročný nárast (mld. Sk)
Nemecko	247,6	30,8	78
ČR	103,6	12,9	4,6
Taliansko	60,1	7,5	- 9,8
Rakúsko	59,7	7,4	9,6
USA	42,2	5,3	32,8
Maďarsko	39,1	4,9	3,6
Poľsko	38,4	4,8	3,6
Francúzsko	28,2	3,5	1
Holandsko	21,7	2,7	1,8
V. Británia	17	2,1	1,4

Zdroj : ŠÚ SR

Najväčšie medziročné nárasty vývozu v roku 2003 smerovali do Nemecka (78 mld. Sk), USA (32,8 mld. Sk), Rakúska (9,6 mld. Sk), ČR (4,6 mld. Sk), Poľska, (3,6 mld. Sk) Maďarska (3,6 mld. Sk), Číny a Ruska (3,3 mld. Sk). Najväčšie poklesy boli do Talianska (-9,8 mld. Sk), Japonska (-3,6 mld. Sk) a Južného Kórea (-0,9 mld. Sk).

Najvýznamnejší obchodní partneri z hľadiska objemu dovozu

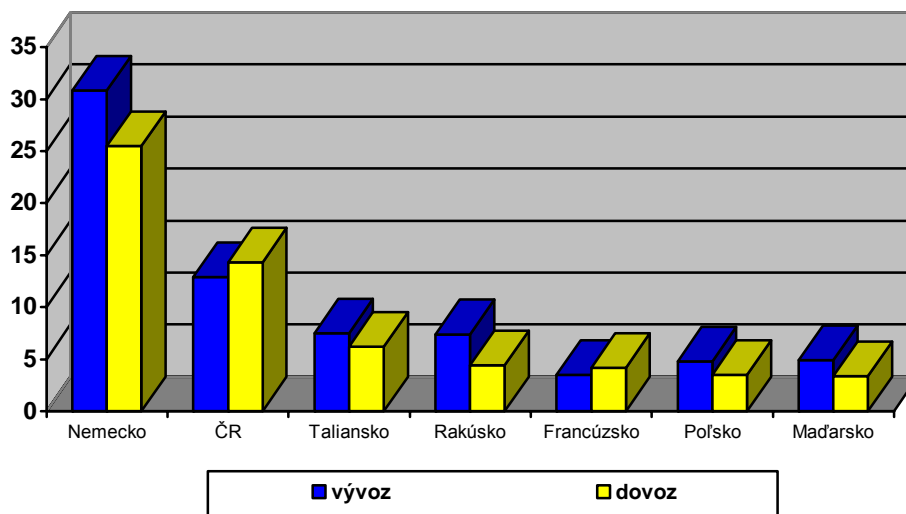
Krajina	Import 2003 (mld. Sk)	Podiel (%)	Medziročný nárast (mld. Sk)
Nemecko	210,6	25,5	41,4
ČR	118,3	14,3	5,0
Rusko	88,7	10,7	- 5,2
Taliansko	51,0	6,2	- 0,5
Rakúsko	36,2	4,4	4,7
Francúzsko	35,1	4,2	2,1
Poľsko	29,1	3,5	5,1
Maďarsko	28,4	3,4	8,0
Španielsko	22,4	2,7	- 1,1
Čína	20,4	2,5	4,8

Zdroj : ŠÚ SR

Najväčšie nárasty dovozu v roku 2003 smerovali z Nemecka (41,4 mld. Sk), Maďarska (8 mld. Sk), Poľska (5,1 mld. Sk), ČR (5 mld. Sk), Číny (4,8 mld. Sk), Rakúska (4,7 mld. Sk), Južnej Kórei (4,6 mld. Sk),

Francúzska (2,1 mld. Sk) a Japonska (1,8 mld. Sk). Najväčšie poklesy dovozu boli zaznamenané z Ruska (-5,2 mld. Sk), V. Británie (-1,3 mld. Sk) a Španielska (-1,1 mld. Sk).

Najvýznamnejší obchodní partneri SR podľa podielu na celkovom dovoze a vývoze (%)

Zdroj : ŠÚ SR

Bilancia obchodu s Európskou úniou v roku 2003 dosiahla aktívum 62,3 mld. SK, čo predstavuje zlepšenie bilancie o 43,8 mld. Sk. V rámci krajín EÚ zaznamenala SR aktívnu bilanciu so všetkými krajinami okrem Španielska, Francúzska, V. Británie, Írska, Portugalska a Švédska.

Bilancia v obchode s krajinami CEFTA sa pohybovala na úrovni 7,6 mld. Sk, čo predstavovalo zhoršenie o 7,8 mld. SK oproti predchádzajúcemu roku. Obchod s jednotlivými krajinami CEFTA okrem ČR a Slovinska bol aktívny. Deficit obchodnej bilancie s Českou republikou dosiahol úroveň 14,7 mld. Sk, čo predstavuje zhoršenie o 0,4 mld. Sk oproti predchádzajúcemu roku.

Najvýraznejšie zlepšenie obchodnej bilancie oproti predchádzajúcemu roku bolo dosiahnuté v obchode s Nemeckom (o 36,7 mld. Sk), s USA (o 32,6 mld. Sk), s Ruskom (o 8,5 mld. Sk), s Rakúskom (o 4,9 mld. Sk), najväčšie zhoršenie bolo v obchode s Talianskom (o 9,3 mld. Sk), s Japonskom (o 5,4 mld. Sk), s Južnou Kóreou (o 4,6 mld. Sk) a s Maďarskom (o 4,4 mld. Sk).

Najlepšia obchodná bilancia v roku 2003 (mld. Sk)

Krajina	Bilancia	Zlepšenie / zhoršenie (v porovnaní s r. 2002)
Nemecko	37,0	36,7
USA	26,1	32,6
Rakúsko	23,5	4,9
Maďarsko	10,8	-4,4
Poľsko	9,2	-1,5
Taliansko	9,1	-9,3
Holandsko	8,1	1,3

Zdroj : ŠÚ SR

Najhoršia obchodná bilancia v roku 2003 (mld. Sk)

Krajina	Bilancia	Zlepšenie / zhoršenie (v porovnaní s r. 2002)
Rusko	-78,8	8,5
Čína	-15,2	-1,5
ČR	-14,7	-0,4
Japonsko	-12,7	-5,4
Španielsko	-9,3	3,6
Francúzsko	-6,9	-1,1
Južná Kórea	-6,6	-4,6

Zdroj : ŠÚ SR

3. Komoditná štruktúra zahraničného obchodu

Z tovarového hľadiska vzrástol vývoz osobných automobilov, karosérií motorových vozidiel, súčastí a príslušenstva k motorovým vozidlám, strojov na automatické spracovanie údajov, plochých valcovaných výrobkov zo železa. Naproti tomu poklesol vývoz natieraného papiera a lepenky na písanie, tlačenie a iné grafické účely, pánskych odevov, ketónov a chinónov, súčastí vhodných na vysielacie prístroje pre rádiotelegrafiu, rozhlasové a televízne vysielanie.

Rast objemu vývozu podľa kapitol colného sadzovníka v roku 2003 (mld. Sk)

Kapitola	Nárast
Vozidlá	92,1
- osobné automobily	50,1
- karosérie motorových vozidiel	24,8
- časti a prísluš. motor. Vozidiel	16,8
Stroje, prístroje a ich časti	18,1
- stroje na autom. spracov. Údajov	6,6
- práčky	3,5
- ložiská	1,8
- parné kotly	1,2
- stroje a mech. prístroje s vlast. Funkciou	1,1
- vzduchové čerpadlá	0,7
Železo a oceľ	11,5
- ploché valcované výrobky	11,8
Elektrické stroje, zariadenia a ich časti	10,0
- elektrické transformátory	2,7
- drôty a káble	2,6
- elektrónky	1,8
- videofonické príst. na záznam a reprodukciu	1,7
- elektrické zariadenia na vypínanie	1,2
- elektronické integrované obvody	0,8
Nábytok	9,8

- sedadlá	8,4
- ostatný nábytok	1,2
Výrobky zo železa a ocele	3,1
- stolové, kuchynské a iné výrobky pre domácnosť	0,8
- konštrukcie	0,6
Kaučuk a výrobky z neho	2,8
- pneumatiky a gumy	2,1
Železničné a električkové lokomotívy, vozový park	2,3
- nákladné vagóny	2,1
Nerastné palivá	2,1
- elektrická energia	2,0
Obuv	1,9

Zdroj : ŠÚ SR

Komodity s najväčším podielom na vývoze v roku 2003

Komodita	Hodnota (mil. Sk)	Podiel (%)	Index 2002/2003	Prírastok (mil. Sk)
Osobné automobily	147 283	18,3	151,6	50 147
Ploché valcov. výrobky zo železa	52 091	6,5	129,4	11 825
Časti a príslušenstvo automobilov	44 837	5,6	159,9	16 796
Benzíny a oleje	33 104	4,1	99,5	- 153
Karosérie motor. vozidiel	25.162	3,1	7 586,4	24 830
Drôty, káble	22 834	2,8	112,8	2 593
Sedadlá	21 697	2,7	163,2	8 406
Nové pneumatiky z gumy	13 265	1,7	118,9	2 108
Ložiská	10 617	1,3	119,9	1 762
Surový hliník	10 456	1,3	92,5	- 850

Zdroj : ŠÚ SR

V roku 2003 najviac vzrástol dovoz častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel, ostatných výrobkov z plastov, piestových vznetových motorov, vratných alebo rotačných zážihových spaľovacích piestových motorov, rozvádzačov, rozvodových panelov, ovládacích stolov a pultov. Najviac poklesol dovoz ropných olejov a olejov z bitúmenových nerastov. Valcovacích stolíc a valcovacích tratí a ich valcov, strojov na automatické spracovanie údajov a elektrických prístrojov na drôtovú telefóniu a telegrafiu.

Rast objemu dovozu podľa kapitol colného sadzobníka v roku 2003 (mld. Sk)

Kapitola	Nárast
Vozidlá	25,8
- osobné automobily	1,3
- motorové vozidlá na nákladnú dopravu	0,7
- časti a prísluš. motor. Vozidiel	22,8
- traktory a ťahače	0,5
Stroje, prístroje a ich časti	11,4
- dieselové motory	4,1
- zážihové spaľovacie motory	3,6
- ložiská	0,8
- stroje na výrobu/ úpravu lepenky, papiera	1,5
- stroje a mech. prístroje s vlast. funkciou	1,4
- odstredivky	1,3
- čerpadlá na kvapalinu	0,7
Elektrické stroje, zariadenia a ich časti	14,9
- rozvádzače a rozvodové panely	3,1
- drôty a káble	0,9
- elektrónky	2,6
- vysielacie prístroje pre rádiovú, rádiatelegrafiu	1,0
- elektrické prístroje osvetľovacie, signalizačné	1,7
- rádiolokačné a rádionavigačné prístroje	1,0
- mikrofóny, reproduktory, slúchadlá	0,7
- elektrické zariadenia na vypínanie	2,3
- elektronické integrované obvody	1,4
Výrobky zo železa a ocele	3,8
Kaučuk a výrobky z neho	4,2
- pneumatiky a gumy	1,6
Plasty a výrobky z nich	7,3
- výrobky z plastov ako prísluš. ku karosériám	

Zdroj : ŠÚ SR

Najvýznamnejší podiel a najväčšie medziročné prírastky v dovoze zaznamenali časti a príslušenstvo motorových vozidiel, výrobky z plastov, dieselové motory, zážihové spaľovacie piestové motory. Nárast bol spôsobený rastúcou produkciou automobilového priemyslu.

Komodity s najväčším podielom na dovoze v roku 2003

Komodita	Hodnota (mil. Sk)	Podiel (%)	Index 2002/2003	Prírastok (mil. Sk)
Časti a prísluš. motor. vozidiel	70 482	8,5	147,8	22 779
Minerálne oleje surové- ropa	37 175	4,7	94,1	- 2 468
Zemný plyn a iné plynné uhlíkovod	36 558	4,4	98	- 752

Osobné automobily	25 574	3,1	105,5	1 344
Lieky	18 718	2,3	99,4	-108
Ostatné výrobky z plastov	13 292	1,6	149,5	4 400
Zážihové spaľov. piestové motory	12 397	1,5	140,3	3 563
Drôty, káble	12 018	1,5	108,1	896
Stroje na automat. sprac. údajov	10 199	1,2	89,6	- 1 186
Elektrické zariadenia na vypínanie	10 059	1,2	129,8	2 311
Dieselové motory	9 295	1,1	178,0	4 074

Zdroj : ŠÚ SR

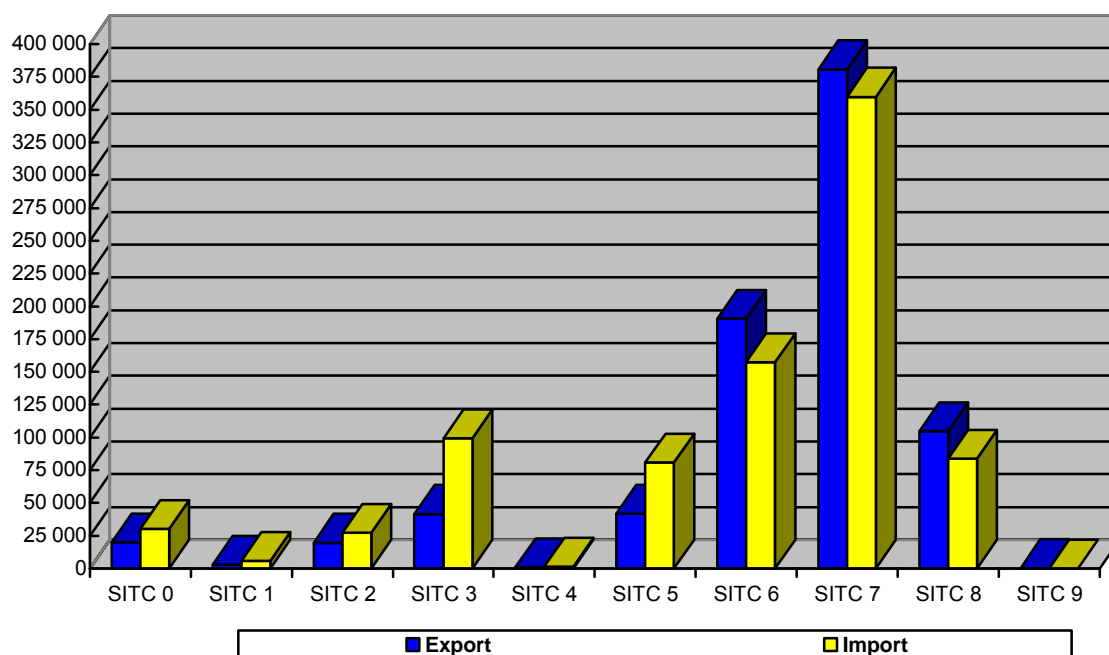
Významný podiel na bilancii zahraničného obchodu má aj obchod s agropotravinami, kde agrosektor výrazne prispieva k zvýšeniu jej deficitu. Z dlhodobého hľadiska podiel agrosektora na celkovom zahraničnom obchode klesá, v roku 2003 medziročne poklesol obchod s agropotravinami v absolútnej hodnote (z 66,8 mld. Sk v roku 2002 na 65,8 mld. Sk v roku 2003). Dovoz medziročne klesol o 2,2 mld. Sk a vývoz medziročne vzrástol o 1,3 mld Sk. Celková bilancia s agropotravinami sa zlepšila o 3,5 mld. Sk.

Dovoz a vývoz v roku 2003 podľa nomenklatúry SITC (mil. Sk)

Triedy SITC	Dovoz	Vývoz
SITC 0 Potraviny	30 360	19 917
SITC 1 Nápoje a tabak	6 943	2 960
SITC 2 Surové materiály	27 106	19 713
SITC 3 Nerastné palivá	99 484	41 626
SITC 4 Oleje a tuky	1 518	1 147
SITC 5 Chemikálie	81 059	41 672
SITC 6 Trhové výrobky	157 302	190 349
SITC 7 Stroje a zariadenia	359 821	380 777
SITC 8 Priemyselné výrobky	83 915	104 634
SITC 9 Ostatné	119	244

Zdroj : ŠÚ SR

Dovoz a vývoz v roku 2003 podľa nomenklatúry SITC (mil. Sk)

Zdroj : ŠÚ SR

4. Menová skladba zahraničného obchodu

Významný vplyv na vývoj zahranično – obchodnej bilancie v roku 2003 mali aj kurzový a menový vývoj. Slovenská koruna v predchádzajúcom roku posilnila voči všetkým menám, v ktorých bol zahraničný obchod realizovaný. Viac ako 90 % obchodu sa realizovalo v EUR, USD a CZK. Oproti roku 2002 posilnila SKK voči USD o 18,9 %, voči CZK o 6 % a voči EUR o 2,8 %. Najväčší vplyv na bilanciu zahraničného obchodu mal obchod realizovaný v USD nakoľko sa pri jeho oslabenom kurze viac dovážalo ako vyvážalo. Súhrnný vplyv všetkých významných mien znamenal zlepšenie obchodnej bilancie o 16,6 mld. Sk.

Významný vplyv na výšku deficitu zahraničného obchodu mal dovoz ropy a zemného plynu. Priaznivý vývoj kurzu USD a SKK spôsobil, že aj napriek vysokým cenám ropy na zahraničných trhoch, sa priemerná cena roku 2003 udržala 6,7 % pod úrovňou priemernej ceny roku 2002 a dovoz ropy tak zaťažil obchodnú bilanciu o 2,4 mld. SK menej ako predchádzajúci rok.

Podobne aj rast cien zemného plynu bol tlmený zhodnocovaním SKK. Priemerná cena plynu sa dostala na úroveň o 3,2 % vyššiu oproti predchádzajúcemu roku